

Examenul de bacalaureat național 2019

Proba E. c)

Istorie

Varianta 7

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animador, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „La sud de Carpați, voievodul român Litovoi încearcă în 1277 să se emancipeze de sub suzeranitatea maghiară. Nu reușește. Tentativa este reluată de voievodul Basarab [...], care pune bazele unui stat cu reședința la Curtea de Argeș (vestigiiile palatului domnesc se mai văd și astăzi). Regele Carol Robert [...] al Ungariei [...] nu acceptă emanciparea statului lui Basarab, întrucât putea fi o barieră în calea expansiunii maghiare spre Dunăre și Balcani. În fruntea armatei sale, Carol Robert trece Carpații și pătrunde în Țara Românească. Ca urmare, Basarab, potrivit *Cronicii de la Viena* [...], îi oferă 7 000 de mărci de argint (circa 74 kg de aur), Banatul de Severin [...], în schimbul retragerii. Carol Robert nu acceptă. Dar, lipsită de posibilități de aprovizionare, armata maghiară e nevoită să se retragă. E momentul când Basarab o surprinde [...] la Posada [...]. Aici, între 9 și 12 noiembrie 1330, armata maghiară suferă o grea înfrângere, descrisă în *Cronica de la Viena* [...]. Această victorie asigură existența neatârnată a noului stat, Țara Românească [...].”

(I. Bulei, *O istorie a românilor*)

B. „În Moldova [...] s-au purtat mai întâi lupte [...] împotriva tătarilor, pentru a-i îndepărta de granița Carpaților. Ungurii și românii au trecut munții, i-au învins pe tătari, iar regele Ungariei, mulțumit de serviciile unuia dintre voievozii din Maramureș, pe nume Dragoș, îl lasă stăpân peste un teritoriu în Moldova [...]. Dragoș este deci la început în fruntea a ceea ce se numea, în termeni feudali, o «marcă» a Regatului ungar la răsărit de Carpați. Întâmplarea face însă că la foarte puțini ani după această stabilire a lui Dragoș în Moldova, un voievod, tot din Maramureș, [...] voievodul Bogdan, se revoltă împotriva regelui Ungariei, trece în Moldova și îi alungă pe descendenții lui Dragoș. De-acum începe o nouă dinastie, a Bogdăneștilor – li s-a spus, în istoriografia modernă, Mușatini [...].”

Și iată, descendenții lui Bogdan devin adevărații întemeietori ai [...] Moldovei. Primul nucleu al noului stat a fost pe râul Moldova, de unde numele păstrat de țară, iar capitala la Baia. A doua capitală a fost la Suceava. Extinderea autorității voievodului asupra formațiunilor care existau mai înainte s-a făcut treptat, dar destul de repede, astfel că din anii 1390 domnul de la Suceava se intitula «stăpân până la mare» [...].”

(N. Djuvara, *O scurtă istorie ilustrată a românilor*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți statul medieval românesc precizat în sursa **A**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **B**, o informație referitoare la Dragoș. **2 puncte**
3. Menționați câte un voievod aflat în conflict cu regele Ungariei, la care se referă sursa **A**, respectiv sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că voievodul își extinde autoritatea asupra teritoriului până la sfârșitul secolului al XIV-lea. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **A**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați două acțiuni diplomatice din secolele al XV-lea – al XVI-lea, referitoare la spațiul românesc. **6 puncte**
7. Menționați o caracteristică a unei instituții centrale din spațiul românesc extracarpatic în secolul al XVIII-lea. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„În 1946-1947, comuniștii români au beneficiat de pe urma falsului pluralism al regimului Petru Groza. Ca rezultat al presiunilor occidentale, partidele istorice au fost reprezentate în guvern, pentru o scurtă perioadă de timp, la un nivel relativ minor. Atât liderul țărănist Iuliu Maniu, cât și liderul liberal Dinu Brătianu au înțeles că prietenii lor occidentali îi abandonau treptat. [...] Deși, în esență, comuniștii controlau guvernul, strategia lor era orientată spre controlul total al societății, iar simpla existență a partidelor politice tradiționale, așa-numite istorice, era un obstacol pe drumul lor spre puterea absolută. Partidele istorice reprezentau o formă de opoziție oficială față de comuniști și prin urmare ele trebuiau distruse. [...] Primul pas către instaurarea dictaturii proletarietului a fost făcut în iulie 1947, odată cu dizolvarea Partidului Național Țărănesc (PNȚ). Ultima lovitură dată opoziției a venit pe data de 30 decembrie 1947, când regele Mihai I a fost forțat să abdice [...].

În sfera economică, era vorba despre transformarea unei economii bazate pe piață, aflată în proprietate privată, într-o economie planificată de la centru, aflată în proprietatea statului. [...] Mișcarea decisivă a constituit-o *Legea din 11 iunie 1948*, care prevedea naționalizarea întreprinderilor industriale, a băncilor, a societăților de asigurare, a minelor și a societăților de transport și care, în viziunea Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român (P.M.R.), urma să rezolve contradicția rezultată din faptul că, deși își asumase puterea politică, clasa muncitoare nu putea să controleze economia. [...]

Tendința conducătorilor comuniști români părea să fie aceea de a face din România spațiul afirmării culturii proletare. [...] Din punctul de vedere al partidului, poporul nu are nevoie de produsele artistice burgheze. Proza, poezia, teatrul, critica, istoria literară, științele au dreptul să ființeze numai cu condiția adoptării ideologiei comuniste, iar artei, în general, nu i se permite să existe în afara «cauzei generale a proletarietului».”

(CPADCR, *Raport final*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți un lider politic precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați măsura legislativă și o caracteristică a acesteia, precizate în sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la cultură. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la viața politică din perioada 1946-1947, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia România participă la relațiile internaționale, în perioada stalinismului. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre evoluția statului român modern, având în vedere:

- precizarea unui factor intern sau extern care a contribuit la întemeierea statului român modern, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea;
- menționarea a două acțiuni din plan intern și a două acțiuni din plan extern prin care s-a consolidat statul român modern în ultimele patru decenii ale secolului al XIX-lea;
- prezentarea unui fapt istoric prin care se urmărește realizarea României Mari, desfășurat în cadrul relațiilor internaționale;
- formularea unui punct de vedere referitor la democrația din România Mare și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.

Examenul de bacalaureat național 2019
Proba E. c)
Istorie
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Varianta 7

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- **Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.**
- **Nu se acordă fracțiuni de punct. Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la 10 a punctajului total obținut pentru lucrare.**

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

- 1. 2 puncte** pentru răspunsul: Țara Românească. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
- 2. 2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: *regele Ungariei, mulțumit de serviciile unuia dintre voievozii din Maramureș, pe nume Dragoș, îl lasă stăpân peste un teritoriu în Moldova, conduce o «marcă» la răsărit de Carpați etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
- 3. câte 3 puncte** pentru fiecare răspuns: Litovoi/Basarab, Bogdan. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).** (3px2=6p)
- 4. 3 puncte** pentru scrierea literei **B**
- 5. 7 puncte** pentru scrierea oricărei relații cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **A**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*)
Exemple: *Cauză: Întrucât putea fi o barieră în calea expansiunii maghiare spre Dunăre și Balcani și efect: Regele Carol Robert [...] al Ungariei [...] nu acceptă emanciparea statului lui Basarab. SAU Cauză: În fruntea armatei sale, Carol Robert trece Carpații și pătrunde în Țara Românească. și efect: Ca urmare, Basarab, potrivit Cronicii de la Viena [...], îi oferă 7 000 de mărci de argint (circa 74 kg de aur), Banatul de Severin [...], în schimbul retragerii. etc.*
- 6. câte 1 punct** pentru menționarea oricăror două acțiuni diplomatice din secolele al XV-lea – al XVI-lea, referitoare la spațiul românesc (1px2=2p)
Exemple: *Tratatul lui Alexandru cel Bun cu Polonia din 1402, Tratatul încheiat între Moldova și Polonia la sfârșitul secolului al XV-lea, Tratatul de la Alba Iulia din 1595 etc.*
câte 2 puncte pentru prezentarea fiecărei acțiuni diplomatice menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la acțiunea diplomatică (2px2=4p)
- 7. 4 puncte** pentru menționarea oricărei caracteristici a unei instituții centrale din spațiul românesc extracarpatic în secolul al XVIII-lea
Exemple: *la începutul secolului al XVIII-lea instituțiile își mențin caracteristicile din Evul Mediu, domnii sunt numiți de sultan în perioada regimului fanariot etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**

SUBIECTUL al II – lea

(30 de puncte)

- 1. 2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: Petru Groza/Groza, Iuliu Maniu/Maniu, Dinu Brătianu/Brătianu, Mihai I **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
- 2. 2 puncte** pentru răspunsul: al XX-lea **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
- 3. 3 puncte** pentru răspunsul: Legea din 11 iunie 1948/Legea din 1948
3 puncte pentru menționarea oricărei caracteristici a acesteia
Exemple: *prevedea naționalizarea întreprinderilor industriale, a băncilor, a societăților de asigurare, a minelor și a societăților de transport, urma să rezolve contradicția rezultată din faptul că, deși își asumase puterea politică, clasa muncitoare nu putea să controleze economia etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
- 4. câte 3 puncte** pentru menționarea, din sursa dată, a oricăror două informații referitoare la cultură (3px2=6p)

Exemple: *Tendința conducătorilor comuniști români părea să fie aceea de a face din România spațiul afirmării culturii proletare; Proza, poezia, teatrul, critica, istoria literară, științele au dreptul să ființeze numai cu condiția adoptării ideologiei comuniste, în viziunea partidului poporul nu avea nevoie de arta burgheză etc. Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).*

5. **4 puncte** pentru formularea, pe baza sursei date, a oricărui punct de vedere referitor la viața politică din perioada 1946-1947

câte 3 puncte pentru selectarea, din sursa dată, a oricăror două informații care susțin punctul de vedere formulat **(3px2=6p)**

Exemple: Viața politică din perioada 1946-1947 avea drept obiectiv înlăturarea opoziției. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *Partidele istorice reprezentau o formă de opoziție oficială față de comuniști și prin urmare ele trebuiau distruse. și Ultima lovitură dată opoziției a venit pe data de 30 decembrie 1947, când regele Mihai I a fost forțat să abdice SAU* Viața politică din perioada 1946-1947 se caracterizează prin acțiuni care au vizat desființarea partidelor istorice. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *Partidele istorice reprezentau singura formă de opoziție oficială față de comuniști și prin urmare ele trebuiau distruse. și Primul pas către instaurarea dictaturii proletariatului a fost făcut în iulie 1947, odată cu dizolvarea Partidului Național Tărănesc (PNT).* **etc. Punctajul total (10 puncte) sau cel parțial (7 puncte) se acordă răspunsului care cuprinde atât punctul de vedere, cât și informațiile/informația. Nu se punctează doar punctul de vedere sau doar informațiile/informația.**

6. **4 puncte** pentru argumentarea afirmației date - prezentarea oricărui fapt istoric relevant (**de exemplu:** participă la înființarea Consiliului de Ajutor Economic Reciproc (CAER), este stat fondator al Organizației Tratatului de la Varșovia în 1955 **etc.**) prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și prin utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că etc.*) și concluzia (*așadar, astfel etc.*)

SUBIECTUL al III – lea **(30 de puncte)**

Informația istorică – 24 de puncte distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru precizarea oricărui factor intern sau extern care a contribuit la întemeierea statului modern român, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea (**de exemplu:** elaborarea proiectelor politice referitoare la statul român modern în 1857, implicarea Marilor Puteri în rezolvarea situației românilor **etc.**)

- **câte 3 puncte** pentru menționarea oricăror două acțiuni din plan intern și a oricăror două acțiuni din plan extern, prin care s-a consolidat statul român modern în ultimele patru decenii ale secolului al XIX-lea (**de exemplu:** reformele realizate în timpul domniei lui Al. I. Cuza (1859-1866), adoptarea Constituției din 1866, proclamarea Regatului în 1881 și participarea la „criza orientală” din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, obținerea independenței de stat în 1878, aderarea la Tripla Alianță în 1883 **etc.**) **(3px4=12p)**

- **2 puncte** pentru menționarea oricărui fapt istoric prin care se urmărește realizarea României Mari, desfășurat în cadrul relațiilor internaționale (**de exemplu:** încheierea convențiilor cu Antanta în 1916, participarea la Primul Război Mondial (1914-1918) **etc.**)

3 puncte pentru prezentarea faptului istoric menționat - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la faptul istoric și se utilizează relația cauză-efect

1 punct pentru precizarea doar a unei informații referitoare la faptul istoric

- **1 punct** pentru formularea oricărui punct de vedere referitor la democrația din România Mare (**de exemplu:** Practicile politice utilizate în România Mare au contribuit la consolidarea democrației., Prevederile constituționale reflectă caracteristicile democrației din România Mare. **etc.**)

4 puncte pentru **sustinerea punctului de vedere** formulat printr-un argument istoric – prezentarea oricărui fapt istoric relevant, prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că etc.*) și concluzia (*așadar, astfel etc.*)

Ordonarea și exprimarea ideilor menționate – 6 puncte distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru **utilizarea limbajului istoric** adecvat

1 punct pentru utilizarea parțială a limbajului istoric adecvat

- **1 punct** pentru **structurarea eseului** (introducere - cuprins - concluzie)

- **2 puncte** pentru **respectarea succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice

1 punct pentru respectarea parțială a succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice

- **1 punct** pentru **respectarea limitei de spațiu**